חיי שרה תשפ"ד

אשי ישראל

השיעור השבועי מפי מורינו
הרה"צ רבי יצחק לעזער שליט"א
בעל מחבר - תוך הנחל ושיחות מוהרא"ש

גיליון שפ"ט

ניתן להאזין לשיעור בכל יום רביעי בשעה 22:10 בטלפון:077-2612984 שלוחה 9

חסדי ה' יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **חיי שרה**, ומקובל בין אנשי שלומינו, עפ"י גילוי מיוחד של ר' נתן בליקוטי הלכות שפרשה זו היא גילוי אלקות במידת ההתחדשות; **בלימודי רבינו ז"ל, כ"כ חשוב שאדם יקנה בעצמו את מידת ההתחדשות – להתחדש תמיד!**

ו'תמיד' היינו – תחילה – בכל יום ויום, בבחינת (איכה ג, כג) "**חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ**"; כשמגיע יום חדש – זה כבר ענין אחר לגמרי, וזו התחדשות חדשה! רביז"ל אומר, שכשאדם הולך לישון, כשהוא קם – זה התחדשות המוחין, הוא כבריה חדשה ממש, ועל זה אומרים בכל בוקר: '**מודה אני לפניך מלך חי וקיים שהחזרת בי נשמתי בחמלה, רבה אמונתך**'; והיו מאנשי שלומינו שאומרים: "**רבש"ע, בוקר טוב!**"... יום חדש, חיים חדשים! זה נקרא שאדם חי עם המידה של התחדשות...

וזה היה דבר מאד מאד חשוב ועיקרי אצל רביז"ל, שהעיד ואמר על עצמו (חיי מוהר"ן, סימן רמז) "**חִדּוּשׁ כָּמוֹנִי עֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם**", ושמענו רבות ממוהרא"ש זי"ע: 'חִדּוּשׁ' הוא ענין של **ההתחדשות**; רביז"ל אמר פעם: "**לא מבעיא שאינני אומר דבריי – שיחה או דברי תורה – ללא התחדשות, אלא אפילו נשימה** ['דאך'] **לא יוצאת ממני ללא התחדשות**"; זאת אומרת, שבכל רגע ובכל שניה יש אפשרות לאדם להתחדש!

ואדם שקונה בעצמו מידה זו – הוא הכי מאושר בחיים, הוא אף פעם לא מתבלבל ממה שהיה, לא דואג ממה שיהיה, כי הוא מתרכז על הרגע שבו הוא נמצא, הנקרא בדברי רביז"ל (ליקו"מ ח"א סי' לד): "**הנקודה השייכת ללבו בעת הזאת**", דהיינו שהוא מתבונן "מה שייך אליי עכשיו? מה עליי לעשות?" זה לא חשבון כ"כ מסובך... "אני יכול ללמוד משהו,

להתפלל, לעשות אילו מצוות מעשיות, לעשות איזה עסק גשמי בשביל פרנסה, לעזור בבית"; **תמיד יש מה לעשות!** אבל אם אדם מלא עם מחשבות של העבר – "מה היה מקודם; מה היה לפני שעה", ואפילו "מה היה לפני רגע אחד" – זה כבר מבלבל אותו... או שהוא דואג על 'מה יהיה' – "נגיד שעכשיו אני אתחזק, אבל מה הן הבטוחות שבעוד שעה, בעוד יום או יומיים אמשיך בדבר הזה?" אז הוא כבר מעכשיו מודאג מזה...

אבל אדם שזוכה לקנות בעצמו את מידת ההתחדשות – הוא **חי!** הוא **ער!** הוא מלא **חיות!** "מה אני צריך לעשות עכשיו!"... לא מתבלבל מה**עבר** ולא מה**עתיד**, אלא "**מה עכשיו!**"...

שבזה ישנו הדיוק הנפלא שאמרנום כמה פעמים גבי מה שאומרים בתפילה: "ה' מֶלֶךְ ה' מָלָךְ ה' יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד"[1], ולכאורה לא מובן, הרי עפ"י רוב הסדר הוא 'עבר, הווה ועתיד', א"כ מדוע כאן מתחילים עם "ה' מֶלֶךְ" – לשון הווה? לכאורה היה צריך לומר תחילה "ה' מָלָךְ" – היינו שהוא מלך עד עכשיו, וכן "ה' מֶלֶךְ" – עתה בהווה, וכן "ה' יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד"; כך לכאורה צריך להיות סדר הדברים, ומדוע אין הדבר כסדרו?

התשובה לזה פשוטה היא: אדם צריך להתחיל עם "ה' מֶלֶךְ" – ברגע זה! אני לא חושב מהעבר ולא חושב מהעתיד, אלא "ה' מֶלֶךְ" עכשיו! ברגע הזה שאני עומד בו! מיד כשנקבע אצלי ש"ה' מֶלֶךְ" עכשיו – שהקב"ה הוא 'מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה', ממילא כבר אני מבין ש"ה' מָלָךְ" – מה שהיה עד עכשיו, הכל רק מהקב"ה, ועי"ז בודאי יודע אני ש"ה' יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד" – הכל יהא תמיד בהשגחה עליונה... אבל העיקר – מתחילים עם "ה' מֶלֶךְ" – שזה סוד ההתחדשות: **עכשיו!**

ור' נתן הקדוש – שהיה ה'אוצר של רבינו' שהעביר לנו את לימודי רבינו, וזכה לחיות עם רבינו שמונה שנים, וראה מה זה העניין של התחדשות, וקנה את זה בוודאי בשלימות מרבינו – הוא מכנים את זה בשיחתו הנפלאה בפסוק הראשון של פרשת השבוע[2]: "וַיִּהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה"; ואומר רש"י: **'בת ק' כבת כ' לחטא,**

1. אמנם זה לא פסוק שלם מתוך התנ"ך, אלא זה מחובר משלושה פסוקים שונים, אך תקנו רבותינו ז"ל לומר זאת כך - הן בסדר התפילה, והן בשאר זמני רצון, כי היא קבלת עול מלכות שמים [בסיום תפילת נעילה של יוה"כ אומרים זאת, וכן בשאר זמנים מיוחדים].

2. עין ליקוטי הלכות, תפילין, הלכה ה', אות ל"ח.

מה בת כ׳ לא חטאה שהרי אינה בת עונשין, אף בת ק׳ בלא חטא, ובת כ׳ כבת ז׳ ליופי׳; אומר ר׳ נתן: זהו סוד ההתחדשות! אדם יכול להיות בן מאה שנה – זקן מולפג, אשה זקנה, אבל היא חיה כמו שהיא עכשיו בת עשרים שנה... וכשהיא היתה בת עשרים שנה היא חיתה כמו ילדה קטנה... הרי ילדה קטנה בגיל שבע שנים – אין לה דאגות... וכך היה לה בגיל עשרים ג״כ! כך מסביר הרבי ר׳ אלימלך זי״ע ב׳נעם אלימלך׳ את העניין הזה של ״**בת כ׳ כבת ז׳**״ היינו שלא היו לה דאגות או נגיעות שונות, לא עושה שום רושם על אנשים וכו׳, אלא כמו ילדה קטנה – שמחה, עליזה... אותו דבר יכול להיות אדם שהוא כבר בגיל עשרים שנה או מאה שנה, אבל **אני מתחיל עכשיו לחיות!**... כמה מאושר בן אדם כזה – שהוא איננו מתבלבל מהעבר או מהעתיד, אלא **רק עכשיו!**

וזה נותן לאדם אפשרות לקיים את סוף הפסוק: ״**שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה**״ – ביאורו בפשטות: ׳**שני**׳ היינו **השנים** של ׳**חיי שרה**׳ אמנו, אבל יש בזה מובן עמוק יותר: ״**שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה**״ היינו שיש לאדם אפשרות לחיות **שני סוגי חיים**; מצד אחד הוא נראה זקן, ואולי יש כבר סימני קמט של זקנה על הפנים, ואולי ג״כ הכוחות הגשמיים לא כ״כ רעננים, אלא הולך יותר לאט, ולא מרגיש בכל תוקף כוחו בגשמיות, אבל זה לא משפיע במאומה על הנפש והנשמה, שהיא בכת עת ובכל רגע מתחדשת בהתחדשות חדשה...

נמצא, שיש אפשרות של ״**שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה**״ – שאדם יכול לחיות **שני סוגי חיים**... אכן, לפי ״תעודת הלידה״ הוא בגיל מסוים – בן מאה עשרים ושבע שנים – אבל זה לא משפיע על הנשמה שלו... הנשמה שלו מתחדשת **עכשיו**, בבחינת (תהלים ב, ז) ״**אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ**״ – ׳זכיתי להיוולד עוד הפעם ׳**היום**׳, אין לי שום עבר׳... – ״אבל כתוב בתעודת הזהות שאתה בגיל כך וכך, ואיך נולדת עכשיו?!״ ׳**נכון, זה לפי הסוג האחד של ׳חיים׳, אבל יש ׳שני סוגי חיים׳, יש את הסוג השני של החיים׳**... שאלו הם החיים ברוחניות, שאדם מרגיש כבריה חדשה, ואין לו שום שייכות למה שהיה מקודם...

זהו הלימוד של **התחדשות**, ואשרי מי שמכנים את עצמו בתוך העניין הזה, והוא תמיד מחדש את עצמו! מובא בחיי מוהר״ן, שכשהלך רביז״ל להתבודד, היה רגיל לומר: ״**רבש״ע, אני מתחיל מהרגע הזה!**״... כמה יפה

לאדם להתחיל את ההתבודדות שלו במילים אלו: **״רבש״ע, אני מתחיל מהרגע הזה!״...** וצריכים את זה! כי הנה יש לאדם רצון והשתוקקות גדול להתבודד ולדבר אל הקב״ה, אבל מיד הס״מ מביא לו כל מיני מחשבות – ״אבל מאיפה אתה; מהיכן באת; מה עשית עד עכשיו״ וכו׳, ואדם מתחיל להתבלבל מזה... **אבל מיד כשהוא מתחיל את הדיבור שלו עם המילים ״רבש״ע, אני מתחיל מעכשיו״, אזי אין שום צורך להסתכל אחורה... אני מתחיל מהרגע הזה, א״כ הבה ונראה מה אוכל עתה לפעול, לבקש ולהתפלל...**

זה נותן חיות לאדם! זה נותן לו כח של עירנות – שיהיה ער בחיים! כי אם לא – בן אדם הוא מורדם... ישן בשינה עמוקה... ואמנם יכול להיות שהוא מסתובב, אבל זה מתוך שינה... וכמו שמוצאים לפעמים בעיקר אצל ילדים, שפתאום באמצע הלילה יכול לקום מהמיטה ולהסתובב בבית... והוא איננו ער, אלא הוא ממש **באמצע השינה**, ולכן מקובל אצל הרופאים שההוראה בזה לא לבלבלו ולהפריעו, אלא לתת לו לחזור לבד למיטתו...

וכך אומר רבינו (ליקו״מ ח״א סי׳ ם): יש בני אדם שהם חיים שבעים שנה בזה העולם, אבל מסתובבים בשינה... ואומר רבינו שם מילים ׳חריפות׳, וכך לשונו שם: **״יֵשׁ בְּנֵי אָדָם שֶׁיִּשְׁנִים אֶת יְמֵיהֶם, וְאַף שֶׁנִּדְמֶה לְהָעוֹלָם שֶׁהֵם עוֹבְדִים אֶת הַשֵּׁם, וְעוֹסְקִים בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה, אַף עַל פִּי כֵן כָּל עֲבוֹדָתָם אֵין לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נַחַת מֵהֶם״**; אדם טוען ״הלא אני לומד ומתפלל״... **כן, אבל המוח שלך בשינה! אתה מורדם! אתה לא מרגיש חיות בכל עת ובכל רגע – שזה ׳לימוד חדש׳, ׳תפילה חדשה׳, והכל בתוך ׳יום חדש׳... אין קשר למה שהיה! אני מתחיל מעכשיו!**

והיוצא מדברי רבינו פה, שאדם שזוכה לקנות את מידת ההתחדשות, אזי **יש** להקב״ה נחת רוח ממנו... כי גם אצלו יתברך יש עניין של ׳**חידוש**׳ בכל עת ורגע, הלא הקב״ה **״מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית״** (ברכת יוצר), ומובא בספה״ק שזה כמובן סובב והולך בכלליות על **כל יום**, אבל כן הוא גם **בכל עת ובכל רגע...** האר״י הקדוש אומר, שפרצוף כל העולמות – מראשית האצילות [מדברים אנו מעולמות שאנו מזכירים תמיד] עד נקודת המרכז של עולם העשיה – בכל עת ובכל רגע משתנה הכל! אין קשר למה שהיה מקודם!

האר״י הקדוש אומר בפירוש, שתפילת מנחה היא לא כמו תפילת שחרית שקדמה לה, ותפילת ערבית היא לא כמו תפילת מנחה, ותפילה של יום שני היא לא כמו התפילה של יום ראשון... אלו תיקונים חדשים, השגות חדשות, לא קשור בכלל למה שהיה קודם לכן! נמצא א״כ, שכך צריכה להיות גישתו של האדם, שהוא מתחדש תמיד, וכהדיבור הנ״ל של רבינו: ״**רבש״ע, אני מתחיל מעכשיו!**״... כמה יפה לאדם להרגיש את עצמו בדבר זה!

וזה לא מוכרח להיות דוקא כשהוא הולך להתבודד, אלא הוא תמיד צריך להרגיל את עצמו לומר להקב״ה: ״**רבש״ע, מעכשיו!**״... זו היתה מידה מאד מרוממת אצל אנשי שלומינו, שהרגילו עצמם תמיד עם הדיבור הזה: ״**מעכשיו!**״... מה היה מקודם – לא יודע... מעכשיו!

ובזה מובן מאד מדרש פליאה בתחילת פרשת השבוע (בר״ר נח, ג): ״**רַבִּי עֲקִיבָא הָיָה יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ**״ – התנא הקדוש רבי עקיבא, שהיה ראוי שתינתן התורה על ידו, הוא יושב ודורש [איזו זכות לשבת בדרשה של התנא הקדוש רבי עקיבא!], אך הנה הוא רואה ש״**הַצְּבוּר מִתְנַמְנֵם**״, וכמו שרגיל הרבה, שיש רב היושב ודורש, ויש אנשים שמתנמנמים באמצע הדרשה...

ובזה ראוי ללמד לימוד מוסרי פשוט: אדם שיש לו יראת שמים, ויש לו יראת הכבוד לצדיקים, הנה הוא ישנה דרשה של ת״ח, רב וצדיק, הרי הודיעו לך מתי הדרשה... זה לא בא פתאום כמו 'אזעקת חירום', שאז האדם מבוהל ״היכן, מדוע״ וכו', אלא הודיעו מקודם מתי הדרשה והיכן, או שזה דבר רגיל ותדירי, כגון בשבת – הן בליל שבת, הן ביום שבת, והן בסעודה שלישית, אדם שיש לו קצת יראת הכבוד ויראת שמים, הוא מכין את עצמו לזה... ובפרט אם אדם יודע שהוא עייף, והוא לא ישן מספיק ביום הקודם, יראה לתפוס איזו תנומה קודם הדרשה כדי שיהיה ער, ולבל יירדם באמצע הדרשה, כי ניחא מה שמפסיד לעצמו בזה שלא שומע הדיבורים – אכן זהו הפסד גדול, אבל זה רק לעצמו... אולם, בנוסף לזה, הדבר איננו מכובד כלל וכלל! אדם חושב ״מי כבר מסתכל עליי ורואה אותי״... אבל רב שיושב ודורש, ורואה בני אדם מתנמנמים בתוך הדרשה – זאת לא הרגשה טובה בכלל... כי בשביל מי הוא מדבר?... אמנם הוא מדבר למלאכים ולנשמות

וכו׳, אבל כשרואים בני אדם ישנים – זה ביזיון...

וזה מה שארע אצל רבי עקיבא, שהוא יושב ודורש ״**וְהַצְּפוֹר מְתְנַמְנֶמֶת**״ – יש בני אדם שמתנמנמים... ישנים... מה עושים? רבי עקיבא נתן לעצמו עצה, שהוא יגיד משהו לא רגיל, ובכך יעיר את כולם מן השינה... לא כתוב מתי נאמרה הדרשה, אבל כנראה זה לא היה בימי פורים – שאז היתה שייכות לדברים, אלא זה היה בזמן רגיל, ופתאום אמר משהו שלא קשור לעניין, וזה מה שעורר את כולם...

אומר המדרש: ״**בַּקֵּשׁ לְעוֹרְרָן**״, מה עשה? ״**אָמַר: מַה רָאֲתָה אֶסְתֵּר שֶׁתִּמְלֹךְ עַל שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה?**״ מיד כולם ׳קפצו׳... מה נכנס ענין של אסתר המלכה ומאה עשרים ושבע מדינות?!... [זה בוודאי לא היה ערב פורים... ופתאום רבי עקיבא אמר את המפשט הזה, וכולם פתחו את העיניים והתעוררו...].

ענה ואמר רבי עקיבא: ״**אֶלָּא תָּבוֹא אֶסְתֵּר שֶׁחָיְתָה בַּת בְּתָהּ שֶׁל שָׂרָה שֶׁחָיְתָה מֵאָה וְעֶשְׂרִים וְשֶׁבַע וְתִמְלֹךְ עַל מֵאָה וְעֶשְׂרִים וְשֶׁבַע מְדִינוֹת**״; ויש להבין, מדוע רבי עקיבא תפס דווקא את העניין של פרשת השבוע – בעניין שנות חיי שרה אמנו – בהקשר לאסתר המלכה, כדי לעורר את הציבור מן השינה?

אבל לפי ההקדמה של ר׳ נתן מבואר העניין היטב, כי כאמורף ר׳ נתן מסביר שבפסוק הזה מונח סוד ההתחדשות, שאדם יכול להיות בן מאה שנה והוא כמו בן עשרים או בן שבע... והנה ר׳ עקיבא מוסר את השיעור, והוא רואה שכולם ישנים... ׳שינה׳ נעשה כשאדם נפל תחת הזמן, הוא לא עירני, לא מרגיש את החיות, הרב דורש ואתה ישן... ולכן הוא השכיל לעצמו העצה הזו, **ללמדם מן התורה בעצמה מהו העניין של התחדשות!**

והתחיל בעניין אסתר המלכה, שהיא היתה המושיעה של ישראל באותו הזמן יחד עם מרדכי הצדיק, והיה את המן הרשע שהוא אמר (אסתר ג, ח) ״**יֶשְׁנוֹ עַם אֶחָד מְפֻזָּר וּמְפֹרָד בֵּין הָעַמִּים**״ – ״**יֶשְׁנוֹ**״ היינו שהם **ישנים** מן התורה והמצוות (מְגִלָּה יב.), והוא הוסיף ואמר: אם הם ישנים, אז – כביכול – ג״כ ״אֱלֹקֵיהֶם שֶׁל אֵלּוּ יָשֵׁן הוּא״, כי כפי שאדם מתנהג בזה העולם – כן מתנהגים עמו מלמעלה, בבחינת ״זה לעומת זה״, אז אם

נשמות ישראל ישנים, ויש אצלם מושג של ׳שינה׳, כן הוא למעלה...

אבל לא כן היה, אלא אומר המדרש, שאמר לו הקב״ה (אסתר רבה ז, יב): **טְפֵּשׁ, רָשָׁע, אֶצְלִי כָּתוּב ״הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל״** (תהלים קכא); אתה אומר ״**יְשָׁנוֹ**״ עִם אֶחָד – שהם ׳**ישנים**׳? אין דבר כזה! אני אראה לך כמה הם ערניים, ואיך פתאום הם יקומו מן השינה! ואיך?

הנה לפעמים רואים אדם שהוא ישן עמוק מאד, ולא עוזר ׳שעון מעורר׳ רגיל כדי להקיצו משנתו... מה עושים? לוקחים שעון מעורר ׳אטומי׳, שהוא מרעיד את כל המיטה ו׳זורק׳ את הישן בה... [מרגיש כמו פצצה אטומית...], ואז הוא מבין שעליו להתעורר...

כן הוא ברוחניות, שלפעמים אדם ישן ו׳מורדם׳ באופן חזק מאד, והנה הקב״ה חפץ תמיד בטובת נשמות ישראל, ונותן ׳צביטה׳ כדי לעורר מן השינה, וכך ׳קופצים׳ ומתעוררים...

וזה מה שהיה בימי מרדכי ואסתר, שהקב״ה הקים עליהם את המן הרשע ואחשוורוש כדי להעיר אותם משנתם; במגילת אסתר, המן הרשע מכונה ״**צֹרֵר הַיְּהוּדִים**״ (אסתר ג, י; ח, א; ט, י), וצדיקים פירשו: ׳**צורר**׳ מלשון איחוד [כמו ׳**צרור**׳ של כסף], כי המן הרשע גרם לאחדות גדולה בעם ישראל, והבינו שעליהם להתעורר מן השינה ולרוץ לבתי מדרשות ובתי כנסיות, ולבקש מהקב״ה רחמים שיבטל את הגזירה.

והצדיקים שבדור היו מרדכי הצדיק ואסתר המלכה, והם ראו אז שמוכרחים את המושג של ׳שעון מעורר׳ אצל נשמות ישראל, ועל כן העירו את כולם מן השינה...

ומהיכן אסתר המלכה זכתה לזה? איך מָלְכָה על מאה עשרים ושבע מדינות? אמר ר׳ עקיבא: כי היא היתה נכדה של שרה אמנו שחיתה מאה עשרים ושבע שנים, ומדוע כתיב אצלה ״מאה ׳**שנה**׳ ועשרים ׳**שנה**׳ ושבע ׳**שנים**׳״? לעורר על מדת ההתחדשות! להורות ולגלות: אתה יכול להיות בן ״מאה שנה״ ואתה כמו בן ״עשרים״... **כל יום מחדש!** ואתה מנסה לתפום ולנצל כל מה שיכולים!

כשאמר זאת ר׳ עקיבא – התעורר כולם... כי זה כבר עשה רושם גדול על ציבור שומעי השיעור, כי הבינו מה רצה ר׳ עקיבא לרמוז להם; כי באמת זה לא מכובד לישון בדרשה של צדיק כלל וכלל, אבל צריכים ללמוד את זה...

אדם שהוא שומע לימודי אמת, ומודה על האמת, אזי הוא מתקן את מידותיו.

כך מתחילה הפרשה – עם **מידת ההתחדשות**; וכאמור, זוהי מדה מאד נחוצה, ולא זאת בלבד, אלא היא המידה **הכי** נחוצה מכל המידות כולן, כי זהו השער והפתח להגיע לכל שאר המידות האחרות, כי אם אדם הוא 'רדום', המוח של ישן, הוא אמנם מסתובב והולך – אך מתוך שינה, וכנ"ל כמו ילד שקם מן המיטה באמצע שינתו ומסתובב בבית... אז מה יעזור לו כל העצות האחרות?!... זה כמו שתנסה לדבר עם אותו ילד שקם באמצע שינתו ומתחיל להסתובב, הוא לא שומע אותך כלל וכלל, אלא תן לו לחזור למיטה עד שיקום בעצמו... **מה יועילו כל העצות של הצדיקים אם אתה ישן?!...** אך אם אתה זוכה לרכוש לעצמך את מידת ההתחדשות – 'יש עם מי לדבר'... וכך יזכה להגיע לכל שאר המידות האחרות.

ומסיים הפסוק ואומר: "שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה" – 'שְׁנֵי' היינו שיש **שני סוגי חיים** – חיים גשמיים, ובאותו זמן חיים רוחניים, ואין כל סתירה ביניהם, אדרבה! האחד מחזק את השני...

וממשיכה התורה ומספרת: "**וַתָּמָת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע הִוא חֶבְרוֹן**"; ואיתא בזוה"ק ובדברי הצדיקים: "קרית ארבע" רומז לארבע אותיות שם הוי"ה, כי זה היה רגיל תמיד על פיה – לדבר מהקב"ה; **כמה יפה לאדם – הן גבר והן אשה – תמיד להזכיר שם הקב"ה: "הקב"ה יעזור; הקב"ה לא יעזוב; הקב"ה ישמור אותנו", באיזו שפה שרגילין – לשה"ק, אידיש, צרפתית, רוסית, מה שאתה מדבר... העיקר תזכיר שם ה'!**

שזו היתה מידתו של יוסף הצדיק, וכמ"ש (בראשית לט, ג) "**וַיַּרְא אֲדֹנָיו כִּי ה' אִתּוֹ**" – גוי מלוכלך וטמא ראה שהקב"ה נמצא עם יוסף הצדיק, איך? מה גוי כבר יודע? אומר רש"י בשם המדרש: "**שם שמים שגור בפיו**" – הוא תמיד מדבר מהקב"ה! תמיד מזכיר בדבריו "הקב"ה יעזור; הקב"ה ירחם; הקב"ה לא יעזור אותנו; הקב"ה ישמור עלינו", תמיד מדבר מהקב"ה!

הגוי שומע כל זאת, והוא מבין "הקב"ה נמצא עם האדם הזה"... **כי איך יודעים היכן האדם מונח ובמה הוא נמצא? ע"י הדיבור שלו! אדם שהוא מדבר תמיד אל הקב"ה – הוא נמצא עם הקב"ה!**

זהו: ״**וַתָּמָת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע**״; ׳**קרית ארבע**׳ היינו **ארבע** אותיות שמו של הקב״ה. ממשיך הפסוק: ״**הִוא חֶבְרוֹן**״ – ׳**חברון**׳ לשון של **חיבור**, היינו קשר ודביקות אל הקב״ה!

מסיים הפסוק: ״**וַיָּבֹא אַבְרָהָם לִסְפֹּד לְשָׂרָה וְלִבְכֹּתָהּ**״; ואומר ׳בעל הטורים׳: **כ״ף ד׳לִבְכֹּתָהּ׳ קטנה, שלא בכה אלא מעט לפי שזקנה היתה**; שרה אמנו לא היתה כ״כ צעירה, אלא בגיל מאה עשרים ושבע שנים, ולא בכה אברהם אלא מעט, ולכן הכ״ף קטנה.

והנה, אם קורין את המילה ״**לִבְכֹּתָהּ**״ ללא הכ״ף הקטנה, יוצא המילה ״**לִבְתָהּ**״, וקרינן ״**וַיָּבֹא אַבְרָהָם לִסְפֹּד לְשָׂרָה וְלִבְתָהּ**״, היינו **ההתלהבות** שלה, כי כל חייה היתה חתיכה של תפילה ויראת שמים! והיא השפיעה על כולם, בבחינת ״**אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים**״ (רש״י בראשית יב, ה); וזה מה שנשאר ממנה – ה״**להב**״, התלהבות הלב שהיה לה – שזהו ״**וְלִבְכֹּתָהּ**״ ללא הכ״ף [כי היא קטנה]: ״**לִבְתָהּ**״ – **התלהבותה**! זהו ההספד של אברהם על שרה... וזאת כדי ללמד אותנו מהי החשיבות של זה!

מובא במדרש תנחומא (חיי שרה, סימן ד), שאברהם אבינו אמר על שרה אמנו את כל פרק ל״א שבמשלי: ״**אֵשֶׁת חַיִל מִי יִמְצָא**״ וכו׳, ומפרש המדרש הפסוקים שם, איך הם קשורים לשרה אמנו, שהיתה ״אשת חיל״, ולזה זוכין ע״י שאדם מקורב לצדיק...

ראיתי אצל מוהרא״ש זי״ע שהיה נוהג בליל שבת, בעת שאמר ״אשת חיל״ [מנהג קדוש הנהוג בכל תפוצות ישראל אצל כל העדות – לומר ״אשת חיל״], כשהיה מגיע אל הפסוק: ״**רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל וְאַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה**״, ניגן את המילים עם התנועה של רבינו ז״ל[3] בתוספת מילים, וכך ניגן: ״**רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל, וְאַתְּ – ׳היליגער רבי׳ [רבינו הקדוש] – עָלִית עַל כֻּלָּנָה**״; וזה עפ״י דברי ר׳ אברהם ב״ר נחמן ז״ל בספרו ׳כוכבי אור׳, ששם מפרש את כל ה״אשת חיל״ על רבינו ז״ל, כי

3. אכן, הניגון הזה היה קדום לרבינו ז"ל, כי דודו של רבינו - הרבי ר' ברוך ממעז'בוז זי"ע היה כבר שר את הניגון הזה, אך לא על "אשת חיל", אלא על הפזמון שמנגנים בחג השבועות (ומקורו בתפילת ר"ה בחלק של 'שופרות') "אתה נגלית על עם קדשך", ויש מנהג לנגן זאת בחג השבועות מחמת שמדבר מענין קבלת התורה, ואת הניגון שאנו שרים על "אשת חיל" היה הרבי ר' ברוך זי"ע שר על "אתה נגלית", וב"אשת חיל" הוא היה מנגן את הניגון שאנו מנגנים על "אתה נגלית".

[פעם הייתי בקיץ בשכנות לאחד מנכדי הרבי ר' ברוך זי"ע (משפחת ראבינאוויטש), ומחמת שהקירות שם אינן עבות - שמעתי מעבר לקיר איך שהם שרים "אשת חיל" עם הניגון שאנו מנגנים על "אתה נגלית", וראיתי אז שאכן אצלם זה נשאר ככה].

ורבינו ז"ל אמר שצריכים להחליף את הניגונים, ומה שאנו שרים על "אשת חיל" הוא הניגון של "אשת חיל", והניגון השני הוא על "אתה נגלית".

״**אֵשֶׁת חַיִל**״ רומז לשכינה הקדושה, ויכולין לפרש את כל הפסוקים שם על הצדיק.

כשאדם זוכה שבבית שלו שורה השכינה הקדושה, יש שלום–בית אמיתי בבית, ויש תמיד דיבורים טובים בבית, אחד מכבד את השני, אזי אז בליל שבת בוודאי יכולין לשיר את זה באמת, ואז מכוונים על הצדיק, וכן על עקרת הבית – ״**אֵשֶׁת חַיִל מִי יִמְצָא וְרָחֹק מִפְּנִינִים מִכְרָהּ**״ – זה יותר יקר מפנינים ויהלומים, ״**בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעְלָהּ וְשָׁלָל לֹא יֶחְסָר**״ וכו׳, ובאותו דרך אפשר לפרש כל פסוק על הצדיק... [ויש כזה חיבור של אחד מאנשי שלומינו, שפירש כל פסוק מה״אשת חיל״ על רביז״ל].

וכאמור, במדרש תנחומא מובא, שאברהם אבינו הספיד את שרה בפרק זה של ״אֵשֶׁת חַיִל״, וזה הולך ביחד על השכינה הקדושה, ועל הצדיק – שמוריד לנו את השכינה.

והתורה הקדושה ממשיכה לספר, שהנה אברהם אבינו צריך לרכוש מקום קבורה, ועל כן הלך לקנות את מערת המכפלה; מדוע הוא בחר במערת המכפלה? חכמינו הקדושים אומרים (זוהר חיי שרה דף קכז:), שהפעם הראשונה שנכנם אל מערת המכפלה היתה בעת שהגיעו ג׳ המלאכים – כדמצינו בפרשת שבוע שעבר – והיה אז חג הפסח, ושרה אמנו הכינה להם מצות ובשר וכו׳, וכתוב (בראשית יח, ז) ״וְאֶל הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם״ – מהי ה׳ריצה׳ הזאת? אלא הבקר רץ למערת המכפלה אשר בחברון, ונכנם אל תוך המערה... הרי אברהם אבינו צריך את הבקר הזה, הוא אמור להכין להם ג׳ לשונות של חרדל... ועל כן נכנם אחריו אל המערה, והנה הוא רואה אור גדול... אור כ״כ מאיר! ונתגלה לו שאדם וחוה קבורים שם, ואז הבין אברהם אבינו שזהו שער הגן עדן, ומהמקום הזה הנשמות עולות מהעוה״ז אל הגן עדן – דרך מערת המכפלה.

אברהם אבינו מיד הבין ״אני צריך את המקום הזה! אני צריך את שערי הגן עדן! זה לא שייך לעפרון הגוי הטמא!״... כתוב בזוהר (שם, דף קכח.), שמתוך כל הנכסים שהיו לעפרון [כי הרי היה עשיר גדול, והיו לו נכסים רבים], מערת המכפלה היה המקום הכי חשוך אצלו, וזה היה כקוץ בעיניו, וחיפש רק איך להיפטר ממנו... ולכן כשאברהם אבינו אמר שרוצה לקנות

את זה – מיד אמר שיקח את זה, ואמר שאיננו צריך את זה...

כי כך הוא בכל דבר שבקדושה, **טומאה לא מתחברת עם קדושה! גוי מלוכלך, לא רק שהוא לא מרגיש קדושה, הוא מרגיש חושך במקום הקדושה!** אומות העולם הטמאים – שיתבטלו ויימחו לגמרי כל שונאי ישראל – מה גורם אצלם את כל השנאה והרציחה הזאת? כי זה כקוץ בעיניהם... טומאה לא יכולה להתחבר לקדושה! אדרבה, זה כ״כ מעיק להם ומפריע להם, עד שהם מוכנים לילך נגד זה בכל מחיר, ה׳ ישמור, ״הָיוֹ לֹא תִהְיֶה״!

וזה היה אצל עפרון, שהוא אדם מאד מאד גרוע – ׳עפרון׳ לשון ׳עפר׳, הוא בטל כמו עפר והוא לא שוה כלום... ואברהם אבינו יודע שהוא צריך את המקום הקדוש הזה – ״**אני צריך את שערי הגן עדן!**״...

רביז״ל אומר (ליקו״מ, ח״א, סי׳ רפו – התורה האחרונה בח״א), שיש ׳שערי גן עדן׳, ואם אדם היה יודע איך להיכנס לשם – הוא זוכה להיות בגן עדן... שבאמת זה צריך להיות החיים של האדם, **שהבית של האדם יהיה גן עדן!** זה הלימוד של הצדיק! אלו הם הלימודים של רבינו – שזה ׳גן עדן׳! אך צריכים למצוא את הפתח לזה... לדוגמא: הציון הקדוש של רבינו באומן, זו ׳אבן השתיה׳, זה קודש קדשים, אבל צריכים את השער כדי להיכנס... אם השער סגור ואתה לא יודע איפה הדלת, איך תיכנס?!...

אומר רבינו שם, שהצדיקים – לומדי תורה ופוסקים, הם יודעים להעלות את השערים הטבועים בארץ, בבחינת (איכה ב, ט) ״טָבְעוּ בָאָרֶץ שְׁעָרֶיהָ״ – שערי הגן עדן נטבעו בתוך האדמה, ואדם תוהה: ״איך נכנסים? זה בתוך האדמה״... אומר רבינו, שהצדיקים מעלים אותם מעל פני האדמה, ומעמידים אותם לפני כאו״א: ״הנה שערי הגן עדן, תיכנס!״... ״אראה לך איך מאחורי דלת הבית שלך, אחר הכניסה אל הבית – אתה נכנס לגן עדן!״... זה מה שהצדיקים נותנים לנו!

אדם יגיד: ״וכי הבית שלי הוא גן עדן?!״... יש בני אדם שעושים כל מיני סיבובים במקומות שונים כדי להתעכב זמן נוסף ולא לבוא הביתה, כי אומר ״מה יש לי לבוא לשם? מה יש שם?״... **כמה מסכן אדם כזה שמרגיש יותר נח ברחוב מלהגיע אל הבית!** כי באמת הבית צריך להיות גן עדן, ואם לא זוכה לזה – זה הסימן שלא זכה

להתקרב לצדיק, והוא לא יודע איך להיכנס לשערי הגן עדן... אצלו השערים הם בתוך האדמה, וכי אדם רגיל יכול לילך אל תוך האדמה להוציאם?... [לצערנו הוא באמת תפום בעומק האדמה... וכמו שאומר רבינו במעשה מחכם ותם, שהוא נפל אל טיט עבה – 'טִיט הַיָּוֵן'...], והנה פתאום בא הצדיק ומעלה את השערים מן הארץ, מקים אותם על היבשה, ו״**חנה הגן עדן! הנה, תיכנס!**״...

אברהם אבינו רואה את מערת המכפלה ומבין שהוא מצא את שערי הגן עדן, וחפץ ללמד זאת לכל נשמות ישראל שיצאו ממנו, כי הרי אברהם אבינו הוא 'ראש למאמינים', וחפץ להנחיל זאת לכל צאצאיו – ״**אני אלמד אותם איך יכולים לבנות בית שיהיה גן עדן!**״... ושם הוא מכין את עצמו לקבור את שרה – ״אשת חיל״, והוא ג״כ יקבר שם, וכן כלל האבות הקדושים – יצחק ורבקה, יעקב ולאה, כי פה שערי הגן עדן, ומכאן כבר נכנסים אל הגן עדן...

אבל עד שזוכים לרכוש את זה – יש את עפרון, הוא בעל הבית... איך מסתדרים אתו? הפסוק מספר שהיה את ״בני חת״, והם מוזכרים שוב ושוב במשך **עשר פעמים**, ועל זה איתא במדרש (בר״ר נח, ח): ״**כַּמָּה דְיוֹת מִשְׁתַּתְּפוֹת, כַּמָּה קוֹלְמוֹסִין מִשְׁתַּבְּרִין, כְּדֵי לִכְתֹּב בְּנֵי חֵת. עֲשָׂרָה פְּעָמִים כְּתִיב בְּנֵי חֵת**״ – ומדוע? אומר המדרש: ״**עֲשָׂרָה כְּנֶגֶד עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת, לְלַמֶּדְךָ שֶׁכָּל מִי שֶׁהוּא מְבָרֵר מִקְחוֹ שֶׁל צַדִּיק, כְּאִלּוּ מְקַיֵּם עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת**״ – מי אלו ה״**בני חת**״ שאדם אבינו צריך לעורר אותם שילכו לעפרון ויפעלו שימכור לו את 'שערי הגן עדן'? ״**בני חת**״ זה אנחנו, כאן בזה העולם!

רבינו אומר (ליקו״מ ח״ב סי׳ צא) שיש 'חכמה עילאה' ויש 'חכמה תתאה', 'חכמה עילאה' זו החכמה של הצדיקים, שהם מלמדים אותנו איך להחזיק מעמד בחיים, איך למצוא את שערי הגן עדן, איך לבנות את הגן עדן בתוך הבית שלנו! זוהי 'חכמה עילאה' – חכמת הצדיקים, שלהם **יו״ד** החכמה – כדברי רבינו שם.

אך אנחנו, כאן בעולם הזה, יש לנו 'חכמה תתאה', היינו שאנחנו תלמידים, שזה בחינת **למ״ד** – ענין של למידה, ואנחנו מקרבים את עצמנו אל היו״ד, ובזה מתחבר מילת **ל״י** – **למ״ד** זו 'חכמה תתאה', **יו״ד** זו 'חכמה עילאה', וזה מה שהצדיקים עושים תמיד, מלמדים אותנו איך לחיות חיים טובים!

זה **״בני חת״** – ׳**חת**׳ ר״ת ח׳כמה **ת**׳תאה, שזה אנחנו, שאמנם נמצאים למטה, אבל כל זמן שאנחנו **״מבררים את המקח של הצדיק״** – אנחנו מחפשים ויודעים ׳**הצדיק רוצה פה משהו! הוא רוצה להשיג לנו ולקנות את מערת המכפלה – שערי גן עדן, וללמד אותנו איך להיכנס בו!**׳...

ואכן אברהם אבינו רכש את זה מאת עפרון, שבתחילה אמר לאברהם שיקח את זה בחינם – ״מי צריך את זה״... אבל לבסוף לקח **״כסף מלא״**... כי אברהם אבינו אמר ״בְּכֶסֶף מָלֵא יִתְּנֶנָּה לִי״, שזה מה שאומר רבינו (ספהמ״ד, צדקה נו): **״כשאתה עושה מצוה, תראה שהמצוה לא תהיה בחינם, אלא בכסף מלא״**; כי איתא בזוהר: ׳**חינם**׳ זה הסטרא אחרא! אדם הולך לחנות ורואה שלט גדול: ״חינם״ – ״חצי חינם״ – ״קח אחד, ותקבל עוד אחד מתנה״ – זה לא הצד של הקדושה! **בקדושה לא מחלקים בחינם! בקדושה אדם צריך להיות מוכן לשלם בכסף מלא!**

כך אומר הזוהר, שלמדים זאת מפרשת השבוע, שכך היה אצל אברהם אבינו, וכן אצל דוד המלך, כשהוא קנה את הגורן – מקום המקדש – מארנן, הוא ג״כ **אמר ״בְּכֶסֶף מָלֵא תְּנֵהוּ לִי״** (דה״א כא, כב), כי בקדושה לא מקבלים בחינם! ואדרבה, **אם זה דבר מצוה – קח תשלום מלא! אני משלם! איננו רוצה לקבל בחינם!**

כתיב (תהלים צז, י) **״אֹהֲבֵי ה׳ שִׂנְאוּ רָע שֹׁמֵר נַפְשׁוֹת חֲסִידָיו מִיַּד רְשָׁעִים יַצִּילֵם״**, ועל זה איתא בספה״ק **״נַ׳פְשׁוֹת חַ׳סִידָיו מִ׳יַּד״** ר״ת ׳**חִנָּם**׳, כי צריכים לשמור מדברים ״בחינם״!

אברהם אבינו אומר על עפרון **״בְּכֶסֶף מָלֵא יִתְּנֶנָּה לִי״**, ואפילו שעפרון אומר ״לא צריך כסף״ וכו׳, וכי באמת לא רצה? הלא כל–כולו היה שקוע בתאוות ממון! ואמר כן מחמת שכאמור, אותו מקם קדוש היה חשוך אצלו, אז הוא אמר לאברהם ״קח את זה״, ולכן הוא כאילו לא רצה כסף, אבל אברהם אבינו נתן לו ״כסף מלא״, והתורה הקדושה אומרת גבי הכסף הלז: **״אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עֹבֵר לַסֹּחֵר״**, ואיתא בזוהר הקדוש (חיי שרה דף קכג:): **״אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף – ארבע מאות עלמין דכיסופין״** שישנם בשמים, ומוזכרים בסוף שיר השירים, ששלמה המלך אומר (ח, יב) **״כַּרְמִי שֶׁלִּי לְפָנָי הָאֶלֶף לְךָ שְׁלֹמֹה וּמָאתַיִם לְנֹטְרִים אֶת פִּרְיוֹ״**, ואיתא בזוה״ק ש״מאתים״ היינו כפליים, שיוצא ג״כ ארבע מאות.

הכלל, אברהם אבינו רוצה לקנות את המקום של הקדושה, ויש **״ארבע מאות עלמין דכיסופין״** – ארבע מאות עולמות שבונים עם ׳כסף׳, ו׳כסף׳ היינו רצונות **וכיסופים** להקב״ה!

מה מראה שאדם רוצה באמת דבר שבקדושה? ניקח לדוגמא אתרוג; מגיע חג הסוכות, ועם ישראל מדקדקים אחר אתרוגים יקרים, וכמו שאמר פעם רביז״ל לענין האתרוג (שיחות הר״ן, סימן קכה): **״יִשְׂרָאֵל עַם קָדוֹשׁ הֵם חֲכָמִים וְקָשֶׁה לְהַטְעוֹתָם, וּבְוַדַּאי כְּשֶׁהֵם מְפַזְּרִים מָמוֹן הַרְבֵּה בִּשְׁבִיל מִצְוָה זוֹ, לֹא לְחִנָּם הוּא״**; כמובן, זאת לא סיבה לסוחרים להעלות את מחיר האתרוגים סתם וכו׳, אבל כן הוא – שעם ישראל משלמים על אתרוג יפה, ואומר רבינו שלא יכולים להטעות את נשמות ישראל, ואם הם משלמים כ״כ על אתרוג – הם יודעים על מה הם משלמים... זה בסדר גמור... כי כל דבר שבמצוה, אם אדם משלם על זה, סימן שיש לו **כיסופים** ורצונות – **״אני רוצה!״** ואם טוען ׳אבל אין לי כסף׳... אבל תתבונן: **״על מה יש לי כסף? כדי לקנות לעצמי תורה ומצוות! לשלם שכר לימוד בשביל הילדים!״.**

אדם צריך לשמור שלא יהיה קמצן, וכשמגיע שכר לימוד לילדים מתחמק ואומר ״אין לי״ וכו׳, מוהרא״ש היה תמיד אומר: הדבר הראשון – לך בשמחה ותשלם את שכר הלימוד, ובזכות זה יהיו לך בנים צדיקים, בנות צדיקות! אכן זה קצת עולה... ואל תאמר ״המדינה משלמת״ וכו׳, כי מוכרחים לשלם את זה, ותעשה את זה בשמחה, לא צריכים לקחת בחינם! אם זה שכר לימוד הרגיל, ואם זה התוספת שבאה אח״כ – ״בית מוהרא״ש״, שבעזרת ה׳ עתה הולכים לחדש את זה, מכינים את התכניות לפעילויות לילדים אחה״צ; וכן ״בנות מוהרא״ש״ – אחה״צ בביה״ס, איזה קידוש ה׳! איזו יראת שמים! כמה עניין ״אשת חיל״ מקבלות שם הבנות! זה אמנם קצת עולה, אבל כמה?... מה כבר מבקשים? פחות משלוש–מאות שקל... וזה הסימן שאדם רוצה לקנות את הקדושה – הוא לא רוצה בחינם!

וזה סיום הפסוק: **״עֹבֵר לַפֹּחֵר״**; רביז״ל בכמה מקומות בליקו״מ, ש׳סוחר׳ זה ענין של אמונה, וכמ״ש (תהלים פט, ט) ״וֶאֱמוּנָתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ״, כי ׳סוחר׳ הוא מלשון ׳סחור סחור׳, היינו ׳סביב סביב׳, שזה ענין של אמונה – כאמור בפסוק הנ״ל, כי זה מביא את האדם לאמונה! אדם שמוכן לשלם על תורה ומצוות, לקנות מאכלים כשרים עם

הידור! לא שלוקח מאכלים בזול שבקושי יש עליהם הכשר... וכי אתה יודע איזה הכשר זה?!... יש סתם חותמת... **אכן, אוכל בכשרות מהודרת עולה קצת יותר, אבל אתה זוכה לקנות מצוות! אתה קונה חיים! אתה קונה דביקות להקב״ה!**

וכאמור, הדבר הראשון הוא: **שכר לימוד**; שאדם מעצמו ניגש עם חיוך ובשמחה: ״קח!״ יש לו **כיסופים!** זה נקרא ״**אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עֹבֵר לַסּוֹחֵר**״ – מביא את האדם לאמונה!

רבינו אומר שאברהם אבינו נקרא אברהם ״**העברי**״, כי היה **עובר** מסוף העולם לסופו – אל ״חלל הפנוי״ וכו׳, כלל השאלות והספיקות וכו׳ – הכל עם תוקף האמונה! זה נקרא ״**עֹבֵר לַסּוֹחֵר**״ – ׳סוחר׳ היינו אמונה כנ״ל.

כשאדם זוכה לקבל את הלימוד הזה, הוא מתבונן: **למה הקב״ה שולח לי כסף? כדי שאעשה עמו דברים טובים!** ולא שיהיה כמו שהגמ׳ אומרת (סנהדרין כט:): ״**עכברא דשכבי אדינרי**״ – כמו עכבר שיושב על דינרי זהב, ולא נהנה מהם; אלא הוא יודע שהקב״ה נותן לו כסף כדי שיהיה לו שכל מה לעשות עם הכסף – לקנות מצוות, לשלם שכר לימוד על הילדים, לקנות על שבת בשפע; מילא כל השבוע אתה מקמץ, אבל לכבוד שבת – **לפזר! הרי אתה מקבל חזרה כפל!** המדרש אומר גבי שמה של מערת ״**המכפלה**״ (בר״ר נח, ח): ״**שֶׁכָּל מִי שֶׁהוּא קָבוּר בְּתוֹכָהּ, בָּטוּחַ שֶׁשְּׂכָרוֹ כָּפוּל וּמְכֻפָּל**״; המדרש בפרשת בראשית אומר, שאדם המוציא על הוצאות שבת מקבל בחזרה כפל! שזה מה שמזמרים (פיוט ״ברוך א–ל עליון״): ״**ואשרי כל חוכה לתשלומי כפל**״ – לכאורה מה נכנם זה באמצע זמירות השבת? אך אלו הם דברי המדרש האמורים, שהנה עולה לך כסף כל הקניות לשבת, עשית הזמנה גדולה, אבל אתה תקבל את הכל חזרה בכפל! שזה מערת ״**המכפלה**״ – לשון ׳**כפל**׳, ובה האבות הקדושים, והיא שערי הגן עדן! ללמד אותנו שיש דרך איך לקבל ׳שכר כפול׳, דהיינו שאדם יזכה להיות דבוק בהקב״ה, ובלשון רביז״ל זה נקרא (ליקו״מ ח״א סי נח) ״**שפע כפולה**״ – כל מה שתיארת לעצמך שאתה יכול להיות דבוק בהקב״ה, תקבל שפע כפולה, תהיה דבוק פעמיים – כפליים!

זהו הלימוד של הצדיקים, שפותחים לנו את שערי הגן עדן; קברי הצדיקים זה

שערי הגן עדן! שזה האבות הקדושים, המביאים אותנו להתקרב אל הקב"ה...

הנה אנחנו עוסקים ב"ה בבנין קדוש באומן – 'קלויז מוהרא"ש', והנה הציון של רבינו זה הגן עדן, אדם שזוכה להיות שם ולהגיד תיקון הכללי וכו' רבינו הבטיח כבר שיזכה וכו', ואתה בגן עדן! וכמו שכתוב בפירוש בדברי רבינו (ליקו"מ ח"ב סי' פג – אומרים שהוא חלק מספר הנשרף של רבינו), שאדם זוכה להגיע למקום שבו הוא "**פּוֹשֵׁט גּוּפוֹ הַמְּצֹרָע**" – אָדָם יש לו צרעת, ה' ישמור "**וְלוֹבֵשׁ בִּגְדֵי שַׁבָּת, הֵינוּ גּוּף קָדוֹשׁ מִגַּן עֵדֶן**"; זה הציון של רבינו!

ומי מביא אותנו לרבינו? הצדיקים! מוהרא"ש הקדוש גילה ופרסם בכל העולם כולו את הציון של רבינו! שהוא וה'**קלויז מוהרא"ש**' שאנחנו בונים זה **שערי הגן עדן** שנותן לנו את היכולת להגיע לרבינו – להגיע אל הגן עדן, שזה ענין של "מערת המכפלה", ואזי כתיב "**וַיָּקָם שְׂדֵה עֶפְרוֹן**" – שהיתה תקומה לשדה עפרון, '**ויקם**' הוא אותיות "ק'לוי'ז **מ'ו'הרא"ש**", היינו שנעבוד, נעשה, **ונקים** ביחד את '**קלויז מוהרא"ש**', שזה ענין של "**ויקם**" – '**תקומה**', שאדם משתתף בזה ברצון, בממון – ב"כסף מלא"! ובכך זוכה להגיע להמשך הכתוב "**וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ**" – אומר רבינו (ליקו"מ ח"א סי' נ"ד) 'מערה' זה לשון של דביקות; זוהי העבודה של הצדיקים!

והכל חוזר חזרה לתחילת דברינו – "**וַיִּהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה**", התחדשות! מחדש! שלא נישן ונהיה רדומים ח"ו, אלא **עם ערנות מלאה**! לדעת מה אנו זוכים ע"י הצדיקים! **ולהיזהר שלא לישון באמצע הדרשה של הצדיקים**, אלא נכנים בעצמנו לימודיהם, ונבין שהם מוליכים אותנו דרך 'שערי הגן עדן' ומביאים אותנו להיכנם לפנים...

הקב"ה יעזור לנו, שנזכה באמת להיות מקורבים לצדיקים, להכנים בעצמנו היטב את הלימודים של הצדיקים – **היטב היטב אל תוך פנימיותנו**, וכך נזכה באמת שהחיים שלנו יתהפכו לחיים של גן עדן, הבית שלנו יהיה '**בית של גן עדן**' – יהיה כבוד מלא בבית בין איש לאשתו, החינוך של הילדים יהיה בשמחה ובאמונה, **זה נקרא 'חיי גן עדן'!**

שהקב"ה יעזור לנו שנזכה לזה, וכל שונאי ואויבי ישראל יתבטלו לגמרי, כל שונאינו ואויבינו ברוחניות

ובגשמיות, כל המונעים מן הקדושה, כל המתנכלים להפריע לקדושה יתבטלו לגמרי, ונשמות ישראל יתרומם קרנן בכל ענייניהם, הן ברוחניות והן בגשמיות, ונזכה בקרוב לקבל פני משיח צדקנו בגאולה השלימה!

זכות הדפסת והפצת הגיליון

לעילוי נשמת האישה הכשרה הצדקת
חינקא חיה באבא בת רבי אברהם דוב ע״ה, ולע״נ הרה״ח ר׳ בנימין ביניש בן ר׳ יחזקאל שרגא ז״ל ולע״נ הצדקת רעכיל בת ר׳ יצחק ע״ה ולעילוי נשמת מיכל רונית ע״ה בת שרה ויצחק.

להצלחת בנימין בן אהרן נ״י וכל משפחתו ולהצלחת כל התורמים והעוסקים במלאכת הקודש שיחיו.

ולרפואתם המהירה של
נתן יחזקאל שרגא בן חינקא חיה באבא נ״י
הילד ישי בן סילקא יעל נ״י
ולרפואת צוריאל בן סגולה סיגלית נ״י
נעמי מרים בת חוה תחי׳
סילקא יעל בת אביבה תחי׳
משה בן אירן נ״י

ולע״נ ר׳ שלמה חנוך חרש ז״ל בן ר׳ ישראל משה, האשה ליאת שרה בת מרדכי ע״ה, ר׳ יעקב דוד בן אברהם ז״ל, מרת איטה בת הירש, האישה הכשרה מרת חנה בילא בת ברוך ע״ה. ולעילוי נשמת הדסה שולמית בת יצחק מנחם שיבלט״א. לע״נ אליעזר שלמה ז״ל בן בנימין שיבלחט״א. לע״נ אהרן בן שלמה ז״ל, לע״נ הילד יהונתן ז״ל בן אושרה דינה תחי׳ ולע״נ סיוון בת אליהו ע״ה

ניתן לקבל מידי שבוע במייל את הגליון ״אשי ישראל״ בכתובת
3070817gm@gmail.com
להצטרפות לרשימה התפוצה

לתרומת עבור העלון לרפואה הצלחה וכדו׳ ניתן לפנות לטלפון:052-7691732

breslevsheli.co.il

הודפס ׳בדפוס מוהרא״ש׳